

Strategia de țară a României

2020-2025

Aprobata de Consiliul de Administratie in 23 aprilie 2020

European Bank
for Reconstruction and Development

Traducerile textului original al documentului sunt asigurate de BERD strict pentru comoditatea cititorului. Deși BERD a luat toate măsurile rezonabile pentru a asigura autenticitatea traducerii, BERD nu garantează și nu aprobă acuratețea traducerii. Încrederea în orice astfel de traducere va fi pe propria răspundere a cititorului. BERD, angajații sau reprezentanții nu vor avea nici un fel de răspundere față de cititor sau față de oricine altă persoană pentru inexactități, erori, omisiuni, eliminări, defecte și/sau modificări ale conținutului traducerii, indiferent de cauză, sau pentru orice tip de daune ce ar putea rezulta din acestea. În cazul în care există vreo discrepanță sau contradicție între versiunea din limba engleză și versiunea tradusă, versiunea în limba engleză va prevala.

Cuprins și glosar

Cuprins

Sumar executiv	3
România - instantaneu BERD	4
I. Implementarea strategiei anterioare - 2015-2019	5
Rezultate principale de tranziție obținute în perioada strategiei anterioare	5
Provocări în implementare și lecțiile principale	7
II. Contextul economic	8
Contextul și perspectiva macroeconomică pe perioada strategiei	8
Provocările principale legate de tranziție	9
III. Priorități guvernamentale și implicarea părților interesate	11
IV. Definirea priorităților BERD privind strategia națională	12
V. Cadrul de activități și rezultate	13
VI. Identificarea complementarității partenerilor internaționali în domeniile de activitate ale BERD	16
VII. Riscuri în implementare și implicații sociale și de mediu	17
VIII. Evaluarea cofinanțării donatorilor	18
Anexa 1 - Evaluare politică	20

Glosarul termenilor-cheie

AOD	Asistență Oficială pentru Dezvoltare	IMM	Întreprinderi Mici și Mijlocii
BEI	Banca Europeană de Investiții	IMMM	Întreprinderi Micro, Mici și Mijlocii
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucția și Dezvoltare	IPT	Impactul Preconizat al Tranziției
BM	Banca Mondială	IS	Întreprindere de Stat
C&D	Cercetare și Dezvoltare	ISD	Investiții Străine Directe
CBTD	Cele mai bune tehnici disponibile	ITAP	Impactul Tranziției asupra Portofoliului
CE	Comisia Europeană	MCV	Mecanismul de cooperare și verificare CVM
CEB	Banca de Dezvoltare Socială în Europa	OIM	Organizația Internațională a Muncii
CFI	Corporația Financiară Internațională	PFC	Proiect de Finanțare a Comerțului
CFM	Cadrul Financiar Multianual	PICR	Programul de Investiții cu Capital de Risc
CIM	Consiliere pentru Întreprinderi Mici	PIPFO	Programul de îmbunătățire a performanței financiare și operaționale
CN	Credite Neperformante	PPP	Parteneriat Privat-Public
CP	Cerințe de performanță	PTEP	Producția Totală de Energie Primară
CT	Cooperare Tehnică	S&M	Social și de Mediu
EIM	Evaluări de Impact asupra Mediului	S&S	Sănătate și Siguranță
EISM	Evaluarea Impactului Social și asupra Mediului	SMAPI	Studiu privind Mediul de Afaceri și Performanța Întreprinderilor
ESCO	Companii de servicii energetice	TEE	Tranziția la o Economie Ecologică
ESE	Europa de Sud-Est	TIC	Tehnologia Informației și Comunicațiilor
ESIF	Fond European Structural și de Investiții	TO	Țări de operare
FEI	Fondul European de Investiții	UE	Uniunea Europeană
FEM	Forumul Economic Mondial		
HR	Resurse Umane		
IAA	Investiția anuală de afaceri		
ICA	Industria, Comerț și Agrobusiness		
IFI	Instituție Financiară Internațională		
IF	Instituție Financiară		

Angajamentul României față de principiile prevăzute la articolul 1 și față de aplicarea acestora a continuat în perioada de după adoptarea Strategiei de țară anterioare.

În ultimii 4 ani, economia românească s-a dezvoltat rapid, fiind alimentată în special de consumul privat susținut de măsuri fiscale pro-ciclice. Acest lucru a condus la o creștere a inflației, în special în ultimii doi ani, a deficitului de cont curent și la deficite bugetare mai mari, având un nivel de aproximativ 4.6% în 2019. Datoria publică este moderată, conform standardelor regionale, fiind aproximativ 35,0% din PIB. În timp ce piața muncii a devenit mai rigidă iar șomajul general rămâne scăzut, emigrația și investițiile insuficiente în infrastructură au avut tendința de a menține diferențele semnificative la nivel regional. Economia românească a fost afectată în mod semnificativ de criza covid-19 la începutul anului 2020 și va necesita un efort substanțial pentru redresare. În prezent, se afla în proces de aprobare proiecte în cadrul Pachetului de Solidaritate 1, iar rolul Bancii se va extinde și cu Pachetul de Solidaritate 2, în încercarea de a furniza suport financiar pe termen scurt, în linie cu prioritățile strategice ale EBRD pentru perioada 2020-2025.

România se confruntă cu semnificative deficite de tranziție în majoritatea sectoarelor economiei. Starea transporturilor și a infrastructurii municipale agravează disparitățile regionale și limitează lanțul valoric/integrarea piețelor. Infrastructura de sănătate este sub standardele UE, din cauza operațiunilor și a managementului financiar ineficiente, precum și a lipsei de investiții. Sectorul energetic a avut de câștigat de pe urma participării sectorului privat, dar sunt necesare investiții suplimentare pentru îmbunătățirea eficienței și intensificarea conexiunilor transfrontaliere. Restructurarea și privatizarea IS a stagnat din 2014. Legislația adoptată în grabă la sfârșitul anului 2018, care ar fi avut un impact negativ asupra sectorului bancar, energetic, al telecomunicațiilor și al pensiilor private, dacă nu ar fi fost îmbunătățită între timp, a afectat, totuși, încrederea investitorilor. Va fi nevoie de o guvernare mai bună pentru a îmbunătăți climatul de afaceri și pentru a soluționa deficitele de tranziție ale României.

România are un sector privat vibrant, care e alimentat de investiții străine mari în sectorul auto, TIC, agroalimentar și al imobiarelor și e sprijinit de o bază puternică a IMM-urilor. Cu toate acestea, nu se ridică la înălțimea potențialului său din cauza obstacolelor birocratice care îngreunează afacerile și a blocajelor provocate de infrastructura națională precară. Scăderea fluxurilor de ISD în ultimii ani (în special în investițiile *greenfield*) a redus transferul de abilități și procese moderne: noi investiții în sectoarele cu potențial ridicat și în tehnologiile eficiente din punct de vedere energetic/al resurselor - cu un accent special pe decarbonizare - sunt extrem de necesare. Accesul corporațiilor și IMM-urilor la finanțare rămâne limitat din cauza practicilor dificile de creditare bancară, a piețelor de capital subdezvoltate și a surselor alternative de finanțare limitate.

BERD este bine poziționată pentru a susține modernizarea economiei României, inclusiv prin a diminua impactul crizei covid-19 și redresare economică. Banca este pregătită pentru a ajuta la pregătirea și finanțarea proiectelor de infrastructură durabile și pentru a sprijini restructurarea IS-urilor, inclusiv prin sprijinirea decarbonizării sectorului energetic și trecerea acestuia de la cărbune la surse de energie mai curate. Acest lucru va reduce deficitele de tranziție în ceea ce privește guvernarea, incluziunea și integrarea, va debloca oportunitățile economice și va îmbunătăți calitatea instituțiilor și a infrastructurii. În sectorul privat, Banca își va concentra activitățile asupra sprijinirii companiilor românești, pentru a le ajuta să devină mai competitive, pentru a îmbunătăți inovația produselor și a proceselor și pentru a spori penetrarea tehnologică. BERD va continua să susțină diversificarea și sofisticarea sectorului financiar, contribuind la dezvoltarea piețelor de capital locale și a soluțiilor de finanțare în valută locală și colaborând cu bănci și instituții financiare nebancale pentru a spori accesul la finanțare și la penetrare financiară, inclusiv pentru IMM-uri.

Banca va viza următoarele priorități strategice în România în perioada 2020-2025:

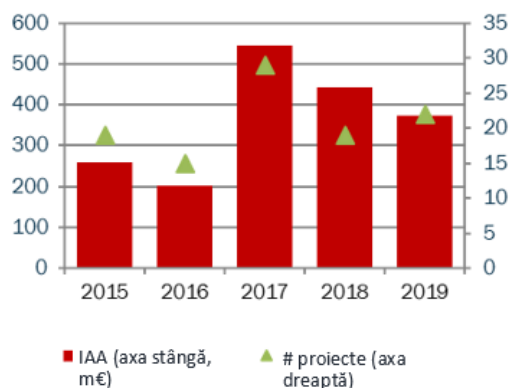
- *Promovarea investițiilor în infrastructura durabilă și dezvoltarea regională;*
- *Sprijinirea productivității prin expansiunea sectorului corporate și perfecționarea competențelor; și*
- *Extinderea intermedierei financiare și a piețelor de capital.*

România - instantaneu BERD

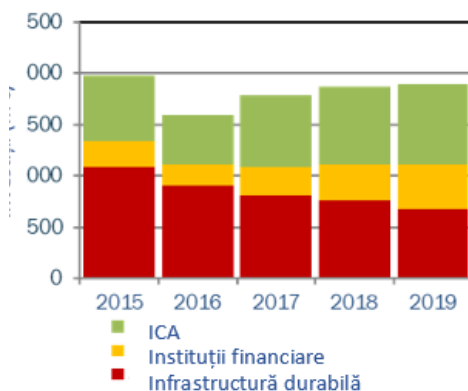
Activități investiționale ale BERD în țară (în decembrie 2019)

Portofoliu	€1,896m	Proiecte active	165
Participația la Capitalul Privat	21%	Active de exploatare	€1,525m
Participația privată ¹	76%	Investiție cum. netă	€8,695m

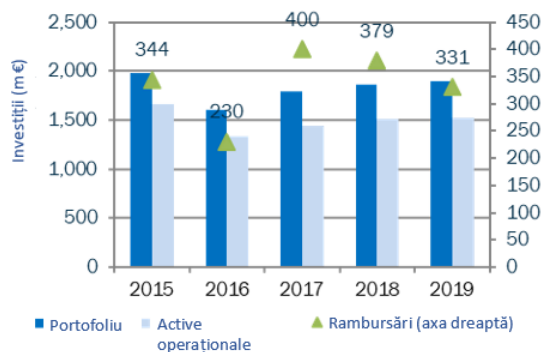
IAA și operațiuni

Compoziția portofoliului

Dinamica portofoliului

Deficite de tranziție²

Cifre naționale contextuale

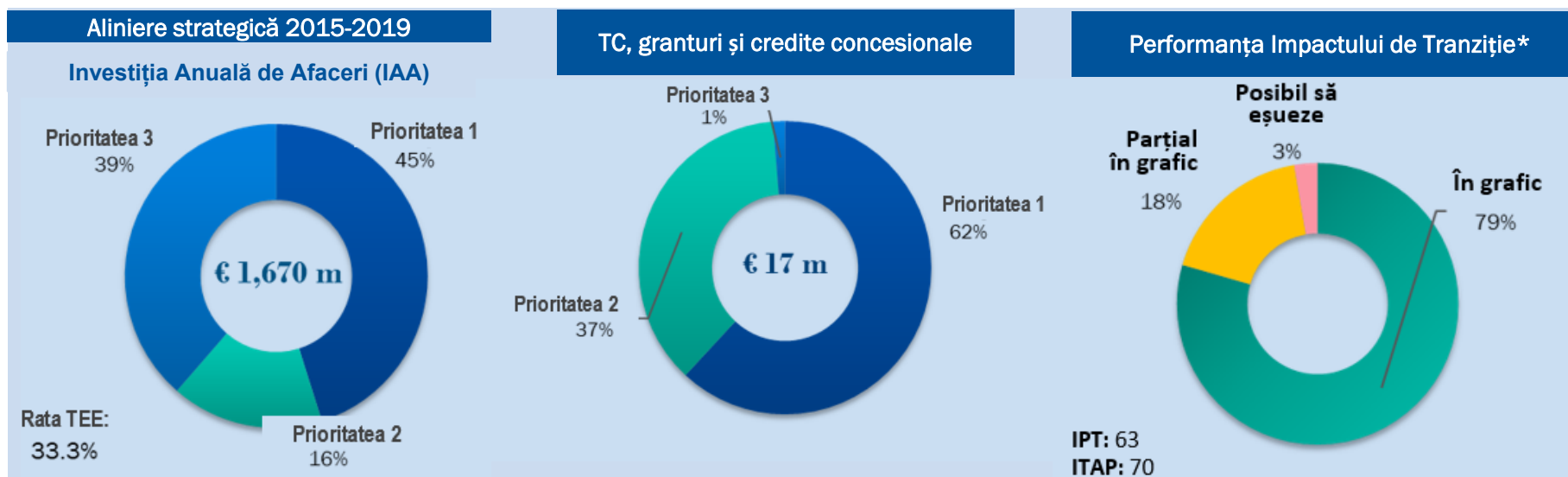
	România	Comparatori
Populație (milioane) ³ (2018)	19,5	Bulgaria (7.0), Croația (4.1), Ungaria (9.8), Polonia (38.0)
PIB pe cap de locuitor (PPP, USD) ³ (2018)	24.544	Bulgaria (19.321), Croația (23.637), Ungaria (28.243), Polonia (28.752)
Indicele competitivității globale (FEM) (2019) (din 141 de economii)	locul 51	Bulgaria (49), Croația (63), Ungaria (47), Polonia (37)
Șomaj (% est. OIM) ⁴ (2018)	4,3	Bulgaria (5,3), Croația (8,9), Ungaria (3,7), Polonia (3,7)
Șomajul în rândul tinerilor (% est. OIM) 4 (2018) ponderea tinerilor fără niciun loc de muncă, care nu sunt cuprinși în sistemul educațional și de formare profesională (NEET)	14,5	Bulgaria (15), Croația (13,6), Ungaria (10,7), Polonia (8,7)
Participarea femeilor la forța de muncă (% est. OIM) ⁴ (2018)	45,6	Bulgaria (49,2), Croația (45,5), Ungaria (48,7), Polonia (48,5)
Intensitatea energetică (PTEP/PIB) ⁵ (2016)	0,16	Bulgaria (0,32), Croația (0,14), Ungaria (0,17), Polonia (0,17)
Intensitatea emisiilor/PIB (kgCO2/10*\$) ⁵ (2016)	0,34	Bulgaria (0,72), Croația (0,26), Ungaria (0,30), Polonia (0,51)

¹ Investiție bancară cumulativă: pe o bază succesivă de 5 ani a portofoliului. ² vezi Raportul de Tranziție al BERD 2017-2018. ³ Banca Mondială WDI. ⁴ Organizația Internațională a Muncii. ⁵ Atlasul energetic al AIE. ⁶ Canada, Republica Cehă, Franța, Germania, Japonia, Suedia, Regatul Unit și Statele Unite

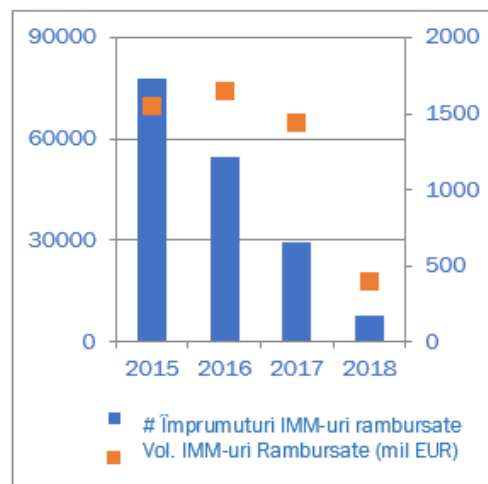
1. Implementarea Strategiei anterioare (2015-2019)

1.1. Rezultatele principale ale tranziției obținute în cadrul Strategiei de țară anterioare

Prioritatea 1: Extinderea accesului la finanțare prin stimularea creditelor și dezvoltarea piețelor de capital

Număr și volum IMM-uri plătite

Rezultatele principale ale tranziției

- Acordarea de împrumuturi băncilor (30 de milioane EUR), societăților de leasing (74 de milioane EUR) și altor IF nebankare (30 de milioane EUR), pentru sprijinirea finanțării IMM-urilor și a investițiilor gospodăriilor în eficiență energetică (100 de milioane EUR în cadrul GEFF) și pentru primele IS-uri nesuverane din ultimii 5 ani (60 milioane EUR).
- Sprijinirea primului client român Blue Ribbon (servicii de consultanță și datorii).
- Investirea în 12 emisiuni de obligațiuni de peste 500 de milioane EUR, prima obligațiune senior nepreferențială emisă de o bancă din România, prima obligațiune municipală repo eligibilă (75 de milioane EUR) și prima euroobligațiune corporativă de referință pe piața românească (50 de milioane EUR).
- Investirea în 3 tranzacții IPO/SPO de peste 80 de mil. EUR, incluzând prima IPO locală de acțiuni de clasă A/B din România.
- Angajarea politicilor de sprijinire a adoptării legislației privind termenele de plată în ceea ce privește obligațiunile garantate, eligibilitatea operațiunilor repo și lobby-ul continuu pentru modernizarea pieței de capital locale de la stadiul de piață de frontieră la cel de piață în curs de dezvoltare.
- Finalizarea celei de-a doua etape a proiectului privind conturile inactice (cu finanțare CE SRSS), care se preconizează că va crește, în cele din urmă, capitalizarea de piață a Bursii de Valori București, va îmbunătăți lichiditatea pieței secundare, va proteja micii investitori de retail și va extinde baza de investitori. Continuarea monitorizării modificărilor pilonului II de pensii.
- Sprijinirea lichidității pieței secundare prin asistarea încadrării reglementărilor privind împrumuturile și creditele de titluri cumulative (SBL) la depozitarul central al valorilor mobiliare.

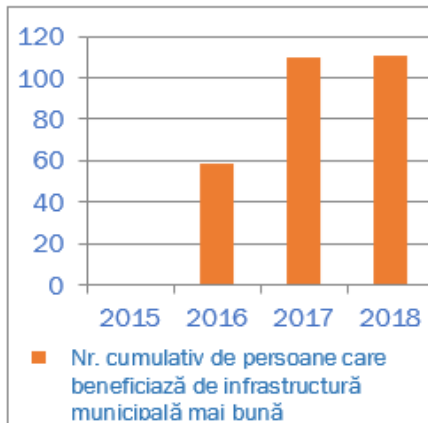
* Performanța impactului de tranziție reflectă probabilitatea proiectelor de a atinge impactul de tranziție preconizat din momentul semnării lor. Calculat pe baza unui portofoliu matur activ (>2 ani).

1. Implementarea Strategiei anterioare (2015-2019)

1.1. Rezultatele principale ale tranziției obținute în cadrul Strategiei de țară anterioare

Prioritatea 2: Reducerea disparităților regionale și stimularea incluziunii prin infrastructura comercializată

Accesul la infrastructură

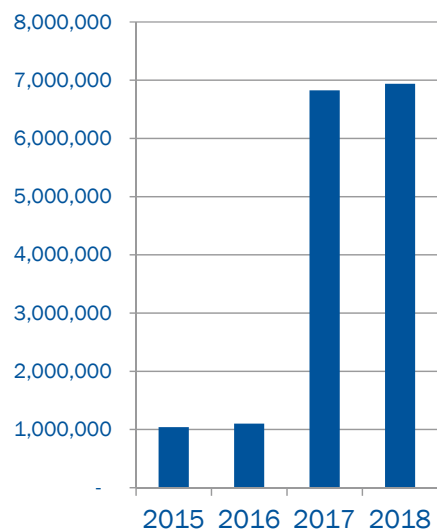

Rezultatele principale ale tranziției

- Dezvoltarea unui cadru de 250 milioane EUR (SWIFT) pentru sectorul apei, cu peste 80 milioane EUR alocate și mai mult de 10 tranzații noi așteptate în următorii doi ani. Finanțarea BERD contribuie la respectarea standardelor UE privind sectorul apei și mobilizează cofinanțarea UE de 2 miliarde EUR. Programul de analiză comparativă în domeniul apei a fost extins la nivel național, împreună cu reformele semnificative de eficiență a costurilor din cadrul sectorului.
- Dezvoltarea susținută a Transportului și Parcării Urbane în 6 orașe în cadrul SMART în valoare de 110 milioane EUR.
- Sprijinirea primului oraș din cadrul Orașe Verzi în reabilitarea clădirilor publice/reînnoirea parcului de autobuze.
- Implicarea politicilor privind legea PPP și organizarea primelor instruirii PPP pentru sectorul public.
- Semnarea unui MI cu guvernul pentru îmbunătățirea absorbției fondurilor UE și pentru asistarea privind documentele strategice și reformele instituționale din sectoarele publice, inclusiv cel al apei, al transportului public și al eficienței energetice.
- Inițierea dezvoltării primului PPP din sectorul sănătății, ca parte a unui dialog continuu cu guvernul referitor la PPP-urile privind spitalele (Banca acordă un sprijin IPPF de 2,5 milioane EUR pentru pregătirea procedurii de atribuire a proiectului).
- Susținerea dezvoltării primului Contract bazat pe Performanță în sectorul apei.
- Susținerea pregătirii procedurii de atribuire și contractarea a 2 operatori privați de instalații de deșeuri solide la nivel județean.

Prioritatea 3: Creșterea competitivității sectorului privat prin investiții direcționate

Energie cum. economisită (GJ/an)

Rezultatele principale ale tranziției

- Sprijinirea clienților M&S locali și regionali privind proiecte inovatoare precum extrudarea și reciclarea aluminiului, produselor farmaceutice și auto, rezultând în transferuri semnificative de tehnologie.
- Contribuirea la dezvoltarea pieței P&T de birouri, retail și logistică, prin finanțarea cu datorii și capital privat a expansiunii locale și regionale a investitorilor din sector.
- Investirea în sectorul agroalimentar alături de investitori privați pentru dezvoltarea concurenței, deblocarea creării de valori și echilibrarea disparităților regionale.
- Ajutorarea a peste 250 de companii, dintre care 70% în afara Bucureștiului, prin servicii de consultanță pentru marketing, governanță corporativă, strategie și operațiuni în diferite industrii, inclusiv TIC, produse alimentare și băuturi, turism și distribuție en-gros/retail.
- Angajarea în dialogul referitor la restructurarea IS-urilor și îmbunătățirea guvernancei corporative.
- Investiții direcționate în dezvoltarea de active ecologice în domeniul P&T, extinderea sectorului de reciclare în domeniul M&S și utilizarea calitativă a investițiilor durabile în materie de eficiență energetică și a resurselor de retail din sectorul agroalimentar.
- Alocarea unei subvenții de 450 de milioane EUR pentru rețeaua antreprenorială Endeavour Global (finanțată prin Fondul turc de granturi), alături de alte două subvenții similare din partea unor companii românești, pentru a sprijini mediul antreprenorial din țară.

1. Implementarea Strategiei anterioare (2015-2019)

European Bank
for Reconstruction and Development

1.2. Provocări în implementare și lecții principale

Contextul implementării

România se confruntă cu deficite de tranziție semnificative în majoritatea sectoarelor economiei, punctând slab în studiile de competitivitate transnațională: în ciuda adoptării *acquis*-ului UE, implementarea sa este adesea cu mult inferioară standardelor UE. Calitatea redusă a transportului și infrastructurii municipale, cauzate de operațiuni ineficiente și managementul financiar al IS, cât și lipsa de continuitate în luarea deciziilor, au condus la investiții insuficiente, disparitățile regionale și decalaje în ceea ce privește integrarea socială/economică, toate acestea afectând negativ mediul de afaceri. România este una dintre economiile cu cel mai mare consum de energie și carbon din UE. România are o bază puternică de IMM-uri, oferind locuri de muncă la 67% din populație, însă finanțarea IMM-urilor este semnificativ limitată de cerințele privind garanțiile bancare.

Provocări privind implementarea

- Introducerea impozitelor suplimentare în sectorul bancar, energetic și al telecomunicațiilor și modificările legislației privind pensiile au afectat negativ mediul de afaceri și au provocat îngrijorări semnificative în rândul investitorilor.
- Lipsa de continuitate în luarea deciziilor și de cunoaștere a celor mai bune practici internaționale au dus la reducerea investițiilor în infrastructură și au afectat negativ mediul de afaceri.
- Nivel general scăzut de investiții corporative, cauzat de obstacole birocratice care îngreunează afacerile, ineficiențe în IS-uri și alte blocaje cauzate de infrastructura națională precară.
- Scăderea fluxurilor de ISD în ultimii ani (în special a investițiilor *greenfield*) a redus transferul de competențe și procese moderne.
- Accesul la finanțare rămâne limitat din cauza piețelor de datorii și capital privat subdezvoltate, cărora le lipsește profunzimea și varietatea de a oferi corporațiilor surse alternative de finanțare.
- Disponibilitatea granturilor UE și finanțarea inferioară prețului pieței limitează cererea finanțării în condițiile pieței.
- Progresul limitat al privatizărilor/cotărilor la bursă/concesiunilor/PPP-urilor în domeniul sănătății, infrastructurii de transport și energie.

Lecții principale și direcții viitoare

- Gestionarea proactivă a portofoliului pentru reducerea potențialului impact negativ al noilor legislații și reglementări și implicarea amplă cu autoritățile privind politicile pentru inversarea/ atenuarea măsurilor adoptate.
- Asistență în elaborarea și pregătirea strategiilor, pe lângă finanțarea proiectelor de infrastructură durabile.
- Angajarea politicilor în scopul îmbunătățirii mediului de afaceri, sprijinirea eforturilor de restructurare a IS-urilor și furnizarea infrastructurii durabile pentru încurajarea investițiilor corporative.
- Sprijinirea investitorilor ISD pentru asigurarea inovației/transferului de cunoștințe către economia locală. Sprijinirea companiilor românești în scopul creșterii sofisticării afacerilor și îmbunătățirii competențelor, precum și finanțarea strategiilor de extindere locală și internațională ale acestora.
- Concentrare sporită asupra dezvoltării pieței de capital, inclusiv prin angajarea politicilor, prin asistență tehnică și prin investiții.
- Cooperarea constructivă cu UE și BEI pentru a limita denaturarea pieței. O îmbinare bine-proiectată a granturilor și împrumuturilor comerciale pentru a maximiza impactul necesar.
- Angajarea politicilor, inclusiv prin CT, pentru selecția proiectului, pregătirea proiectului și sprijin pentru post-semnare, precum și pentru utilizarea expertizei interne. Cooperarea strânsă între IFI-uri rămâne importantă.

2. Contextul economic

2.1. Contextul și perspectiva macroeconomică pentru perioada strategiei

România – Principalii indicatori macroeconomici

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Creșterea PIB (% de la an la an)	3,4	3,9	4,8	7,1	4,0	4,0
Inflația IAPC (% medie)	1,4	-0,4	-1,1	1,1	4,1	3,9
Soldul guvernamental (% din PIB)	-1,2	-0,6	-2,6	-2,6	-3,0	-4,6
Soldul contului curent (% din PIB)	-0,7	-1,2	-2,1	-3,4	-3,5	-3,4
ISD net (% din PIB)	1,8	1,8	2,6	2,6	2,5	2,5
Datoria externă (% din PIB)	58,5	56,3	52,0	52,3	46,4	47,3
Rezerve brute (% din PIB)	21,9	21,7	21,2	20,8	17,5	16,3
Datoria brută a administrației publice (% din PIB)	39,2	37,8	37,3	35,1	35,0	35,5
Șomaj (% pop)	6,8	6,8	5,9	4,9	4,2	3,9
PIB nominal (miliarde dolari)	200	178	188	211	240	244

Creșterea economică a fost puternică în ultimii ani. După o rată medie de creștere de 4,0% în 2014-16, creșterea a atins un nivel de 7,1% în 2017, revenind la 4,0% în 2018 și 2019. Consumul privat a fost principalul motor al creșterii din ultimii ani, susținut de o politică fiscală pro-ciclică, incluzând majorarea salariilor și pensiilor și reducerea impozitelor pe consum și pe venit și restrângerea pieței muncii (cu un șomaj scăzut mult timp la 3,9 la sută). Alimentată de absorbția crescută a fondurilor UE, contribuția investițiilor la creștere a fost, de asemenea, pozitivă. În pofida creșterii exporturilor, deficitul comercial a crescut din 2015, deoarece cererea internă în creștere a sporit și mai mult importurile.

Dezechilibrele fiscale și externe au crescut. Se estimează că deficitul de cont curent s-a extins la 3,5% din PIB în 2018-19, fiind determinat de creșterea importurilor și a ieșirilor de dividende din stocul de ISD acumulat, rămânând pe o tendință ascendentă din 2014-15, când era de aproximativ 1% din PIB. Între timp, deficitul bugetar a atins 3,0 la sută din PIB în 2019 (printre cele mai crescute din UE) și este de așteptat să crească în viitorul apropiat, deoarece creșterile treptate ale pensiilor, legiferate în vara anului 2019, vor atinge un punct culminant. Pe partea pozitivă, datoria publică este moderată, conform standardelor regionale, reprezentând 35% din PIB.

Inflația s-a accelerat. În urma unei deflații de doi ani în 2015-16, prețurile de consum au crescut continuu în ultimii trei ani, fiind determinate de restrângerea pieței forței de muncă și de creșterea consumului gospodăriilor, cu o medie de 4,0 la sută în 2018-19 (măsurată prin modificarea IAPC), peste obiectivul superior al băncii centrale de 2,5% +/- 1 pp.

Există posibilitatea moderării creșterii PIB-ului în viitor. Performanța economică în 2020 va fi în mod semnificativ afectată de pandemia covid-19, totuși într-o măsură mai mică decât economiile țărilor dependente de industria turismului sau ale celor integrate mai strâns în lanțurile de valoare globale. Cu toate acestea, apreciem că PIB 2021 (în termeni de volum) va fi puțin peste cel înregistrat în 2019, anticipând o revenire rapidă. Pe termen lung, economia diversificată, dimensiunea mare a pieței și posibilitățile de convergență în cadrul UE (PIB pe cap de locuitor, ajustat de PPP, este de aproximativ 64% din media UE) ar trebui să permită ca ratele de creștere de aproximativ 3-4% să rămână la același nivel, cu condiția ca reformele structurale suplimentare să fie continuate.

2. Contextul economic

2.2. Provocările principale ale tranziției

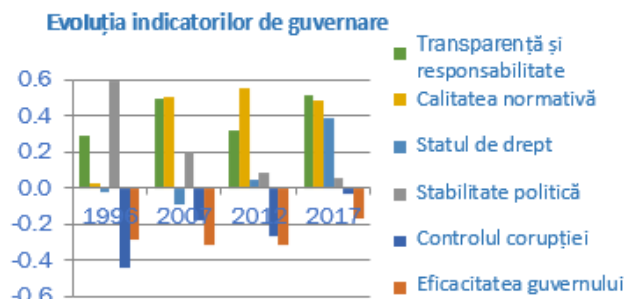
Competitive (6.01)

- **Productivitatea este încă relativ scăzută în comparație cu nivelurile UE; cu toate acestea, a avansat rapid.** Productivitatea muncii pe persoană angajată a crescut de la mai puțin de 40% din media UE28 în 2005 la 65% în 2017, cea mai mare creștere în aceeași perioadă comparativ cu colegii regionali (deși de la cel mai mic punct de plecare).
- **Complexitatea economică a crescut de asemenea, deoarece coșul de export al țării a devenit mai diversificat.** Începând cu 2016, România se află pe locul 25 în lume, o îmbunătățire față de locul 40 la începutul anilor 2000. Acest nivel este încă inferior mediei UE, dar superior Bulgariei, Croației, Greciei și țărilor baltice.
- **În ciuda progresului semnificativ al tranziției, mediul de afaceri prezintă o serie de provocări.** România se află pe locul 55/190 în cadrul raportului *Doing Business* al BM (scăzând cu 18 locuri față de 2014).
- **Practicile concurențelor în sectorul informal rămân o problemă.** Conform studiului SMAPI realizat de BERD, activitatea nedeclarată se ridică la aproape 30% din producția națională, situând România pe locul doi după Bulgaria în UE în ceea ce privește amploarea economiei subterane, raportat la PIB.

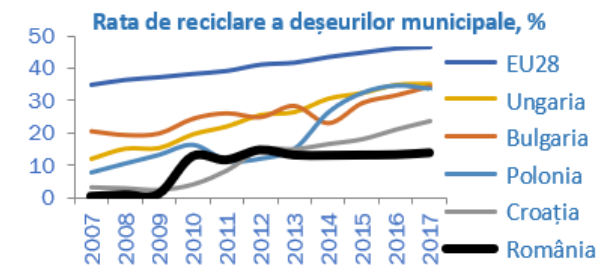
Bine-governate (6.04)

- **Problema care stă la baza obstacolelor în afaceri sunt adesea probleme de guvernare.** Conform Indicatorilor Globali ai Guvernanței proiectați de Banca Mondială (BMI), România se află în partea de jos a tabelului UE, situându-se doar înaintea Greciei, ca medie a celor șase indicatori.
- **Corupția este încă raportată ca fiind o problemă gravă,** în ciuda îmbunătățirilor semnificative din ultimii 10 ani. Conform Indicelui de Percepție a Corupției publicat de Transparency International 2018, România s-a clasat pe locul 61/180.
- **Chiar dacă statul de drept s-a îmbunătățit prin Mecanismul de cooperare și verificare al UE (MCV), în vigoare încă din 2007, progresul nu a fost consecvent.** Raportul MCV din 2019 a înregistrat inversări în domeniul statului de drept.
- **Standardele de guvernare corporativă ale României sunt mixte.** Conform evaluării guvernării corporative a BERD (pregătită în 2016), domeniile unde s-au înregistrat îmbunătățiri includ drepturile părților interesate și transparența și dezvăluirea informațiilor, fiind necesare, în același timp, mai multe progrese în domeniile structurii și funcționării consiliilor de administrație, al controlului intern și al părților interesate și instituțiilor.

Ecologice (6.14)

- **Ponderele energiilor regenerabile (RE) a depășit obiectivul de 20% pentru 2020** (24% în 2017), în mare parte datorită schemei privind certificatele ecologice care a fost în vigoare; cu toate acestea, investițiile în RE au stagnat în ultimii ani din cauza angajamentului actual precar.
- **Deși prevalența cărbunului a scăzut lent (în anumite cazuri, fiind înlocuit cu gaz), importanța acestuia persistă.** Aproximativ 25% din cererea de energie electrică e satisfăcută de centralele electrice pe cărbune, a căror competitivitate a scăzut pe fondul creșterii prețurilor la Certificatele de emisii de CO2 ale UE în ultimii ani. Deși este de așteptat ca România să exploateze oportunitățile implicate de tranziția ecologică, este probabil să fie nevoie de investiții și sprijin în formularea politicilor în regiunile cu dependență semnificativă de combustibil fosil, după cum indică Mecanismul pentru o tranziție justă al UE.
- **Sectorul apei a înregistrat îmbunătățiri semnificative, însă dezvoltarea sectorului a încetinit în ultimii ani.** În 2017, doar aproximativ 70% din populație era deservită de sistemul public de aprovizionare cu apă, zona rurală rămânând puternic în urmă.
- **Gestionarea deșeurilor continuă să fie caracterizată de cote foarte mici de reciclare** (care au rămas aceleași din 2013, aproximativ 14%, cea mai mică din UE, sub ținta de 50% până în 2020, după cum este stabilit în Directiva privind economia circulară a UE), și de cote foarte mari de depozitare a deșeurilor.

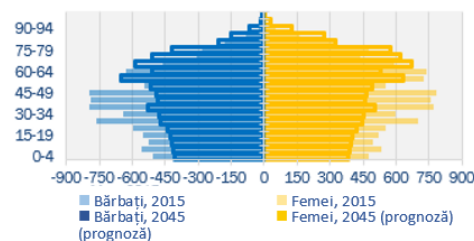
2. Contextul economic

2.2. Provocările principale ale tranziției

Inclusive (5.74)

- **Lipsa forței de muncă și a competențelor devine principala provocare cu care se confruntă întreprinderile din România și poate amenința perspectivele de creștere pe termen lung ale țării.** Populația este în scădere și îmbătrânește rapid (cu o vârstă medie de 41 de ani în 2015, se află printre cele mai vârstnice din regiunea BERD). În timp, acest lucru va agrava și mai mult deficiențele existente ale forței de muncă.
- **Migrația netă negativă – în special în rândul adulților tineri – are un impact suplimentar asupra perspectivelor demografice negative ale României.** Potrivit Eurostat (2018), aproape 20% dintre cetățenii români apti de muncă (adică cei cu vârste între 20 și 64 de ani) erau rezidenți într-un alt stat membru al UE.
- România are rezultate relativ bune pentru majoritatea indicatorilor din **ATQ-ul privind incluziunea de gen** al BERD
- La indicatorii măsurați în cadrul **ATQ privind incluziunea tinerilor**, România demonstrează o performanță mixtă. Calitatea sistemului de învățământ este percepută ca fiind deficitară de către angajatorii țării; acest lucru, combinat cu exodul creierilor, împiedică capacitatea de inovare și creșterea generală a productivității pe termen lung a țării.
- România are o performanță relativ scăzută pentru majoritatea indicatorilor din cadrul **ATQ-ul privind incluziunea regională**. Diferențele regionale mari în ceea ce privește accesul la încălzire, apă, calculatoare și

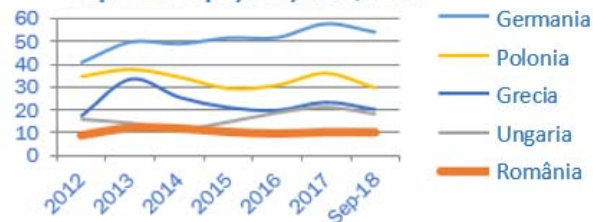
Estimări ale populației pentru anul 2015 și prognoză pentru anul 20145 (mii)

Rezistente (7.11)

- **Intermedierea financiară rămâne scăzută.** Creditele către sectorul privat comparativ cu PIB și activele sectorului bancar comparativ cu PIB sunt cu mult inferioare mediei regionale și mediei BERD.
- **Sectorul bancar se consolidează treptat.** Primele cinci bănci reprezintă 61% din active, fiind aproximativ în conformitate cu media regională. Deși cea mai mare bancă comercială în funcție de active din România (Banca Transilvania) provine din România, majoritatea băncilor sunt deținute de grupuri bancare europene occidentale.
- **Ponderea băncilor de stat este scăzută** și se află semnificativ sub media regională și a BERD, deși în ultimii ani a existat o ușoară ascensiune.
- **Băncile sunt bine capitalizate.** Raportul de lichiditate este extrem de ridicat și poate fi văzut prin obiectivul creditului redus către sectorul privat și prin deținerea de titluri de stat. Creditele neperformante au scăzut semnificativ (până la aproximativ 5%).
- **Piețele de capital nu sunt încă o alternativă de finanțare suficient de viabilă.** Capitalizarea pieței interne se situează la cca. 10% din PIB și este mai scăzută decât în cazul majorității țărilor învecinate. Reclasificarea României de la statutul de Piață de frontieră la Piață în curs de dezvoltare de către MSCI este încă în curs de relizare, după ce FTSE a actualizat recent statutul.
- **Mediul legal și normativ al sectorului energetic este instabil.** OUG 114, adoptată în decembrie 2018, a schimbat radical, de la o zi la alta, regulile privind piața gazelor și a energiei electrice, anulând progresele anterioare privind liberalizarea pieței.

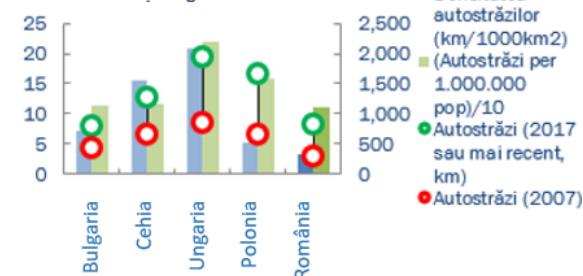
Capitalizarea pieței naționale, % PIB

Integrate (6.75)

- **Raportul dintre comerțul extern și PIB-ul României (de 85%) este cel mai mic comparativ cu cel al statelor din regiune.** UE este de departe cel mai important partener comercial al țării, ceea ce este un rezultat natural al aderării acesteia la UE în 2007 și al acordurilor de liber schimb care au precedat-o.
- **Nivelul stocului de ISD pe cap de locuitor al României, de aproximativ 4.500 USD pe cap de locuitor, este cel mai scăzut comparativ cu cel al statelor din regiune.** Stocul ISD este puternic concentrat, regiunea București-Ilfov având 60% din acesta; sectoarele de producție orientate către export au atras cea mai mare pondere din stocul ISD (aproximativ o treime).
- **Calitatea infrastructurii, și în special a drumurilor, accentuează disparitățile regionale, limitează integrarea lanțului valoric și este considerată a fi printre cele mai importante blocaje în calea creșterii economice a țării.** Rețeaua de drumuri rămâne în urma standardelor UE atât în ceea ce privește calitatea, cât și acoperirea (la sfârșitul anului 2018, rețeaua de autostrăzi era de 807 km, la fel cu cea a Bulgariei, o țară de două ori mai mică). Construcția de autostrăzi medie anuală scăzută de cca. 40-50 km pe an, în contextul post-aderării la UE, cu mari finanțări disponibile, este problematică.
- **Calitatea furnizării de energie electrică** în România este peste media BERD, dar conectarea electrică este dificilă: nouă proceduri și 174 de zile necesare, comparativ cu trei proceduri și 18 zile în economiile cu cele mai bune performanțe.

Densitatea și lungimea autostrăzilor

3. Priorități guvernamentale și implicarea părților interesate

3.1. Priorități ale reformei guvernamentale

Programul guvernamental 2019-20 urmărește să implementeze reformele necesare în vederea pregătirii României pentru o nouă etapă de dezvoltare, bazată pe instituții și servicii publice funcționale, în conformitate cu standardele UE, și în vederea reorientării spre investiții publice și private.

▪ Primul pas este reforma administrației publice, bazată pe criteriile de transparență, integritate, profesionalism și eficiență, pentru a restabili capacitatea acesteia de a implementa reforme structurale.

▪ Reforma sistemului judiciar are ca scop alinierea la standardele UE, în conformitate cu recomandările Comisiei de la Veneția și ale GRECO și pe baza unei ample consultări publice.

▪ Îmbunătățirea standardelor de calitate în domeniul educației este o condiție necesară pentru dezvoltarea de competențe care vor schimba modelul economic, mutând accentul asupra productivității și inovării.

▪ În sectorul sănătății, accentul se pune pe construirea infrastructurii (spitale regionale) și îmbunătățirea calității serviciilor de sănătate oferite de stat, dar și pe consolidarea cadrului instituțional.

▪ Infrastructura de transport are nevoie de o accelerare a finalizării proiectelor de construcție de drumuri/căi ferate care sunt încă în derulare și de investiții în proiecte prioritare (porturi și aeroporturi). Noi investiții vor fi făcute de-a lungul coridoarelor de transport ale UE, în scopul de a conecta regiunile României prin autostrăzi, șosele de centură și de a moderniza/reabilita căile ferate și semnalizarea de-a lungul acestora, în cadrul structurilor de finanțare, inclusiv PPP-uri și IFI-uri și/sau cofinanțare prin fonduri UE.

▪ În sectorul energetic, prioritatea este accelerarea investițiilor în câmpurile gazeifere offshore ale Mării Negre și guvernanta corporativă în IS-uri, precum și decarbonizarea sectorului și dezvoltarea de sisteme de energie regenerabilă (RES).

▪ Sprijin pentru IMM-uri – prin stimulente fiscale și acces la finanțare, în scopul sprijinirii internaționalizării IS-urilor și al formării profesionale a IMM-urilor.

▪ Absorbția fondurilor UE – având în vedere rata de absorbție scăzută (32%) înregistrată începând din anul 2014, absorbția completă a fondurilor UE până în anul 2023 este un obiectiv obligatoriu. Vor fi implementate măsuri care vizează simplificarea proceselor și creșterea vitezei de aprobare în scopul de a crea condiții prealabile pentru o mai bună performanță în cadrul viitorului MFF.

3.2. Zonele de reformă ale BERD convenite în linii mari cu autoritățile

- Îmbunătățirea conectivității locale și regionale, prin extinderea infrastructurii fizice naționale și municipale principale și facilitarea unor modalități inovatoare de finanțare a proiectelor de infrastructură, inclusiv prin intermediul PPP.
- Progresul privatizării, în special prin cotările IS-urilor la bursă; îmbunătățind astfel guvernanta corporativă și aprofundând sistemele financiare.
- Consolidarea durabilității sectorului energetic prin decarbonizare și promovarea eficienței energetice.
- Angajament continuu pentru îmbunătățirea competențelor și educării forței de muncă, în conformitate cu Strategia P&T a Băncii; explorarea investițiilor în Patrimoniul cultural.

3.3. Principalele mesaje din partea Societății Civile pentru BERD

- OSC au evidențiat niveluri scăzute de competitivitate pentru IMM-uri și deficiențe în ceea ce privește oportunitățile și competențele antreprenoriale pentru viitorul muncii și al transformării digitale, precum și incluziune financiară slabă. OSC consideră că acestea sunt principalele bariere în calea creării unui mediu de afaceri sănătos la nivel național.
- Sprijinul Băncii pentru diversificarea economică, IMM-uri și oportunități de antreprenariat este binevenit, întrucât se concentrează mai mult asupra dezvoltării regionale și reducerii decalajului dintre diferențele regionale.
- Există o nemulțumire notabilă cu privire la investițiile în combustibili fosili din România. *Green New Deal for Europe* se află pe agenda OSC și, prin urmare, este important ca investițiile BERD în România să fie alinate la agenda de sustenabilitate mai mare și la consolidarea eforturilor orientate către tranziția spre resurse energetice mai ecologice și durabile.

4. Definirea priorităților BERD privind strategia de țară

Ce trebuie să se schimbe? (Diagnosticul țării)	Poate fi schimbat? (Economie politică)	Ce poate face Banca? (Capacități instituționale)	Priorități strategice (2020-2025)	Ce vrem să vedem (Obiective principale)
<ul style="list-style-type: none"> Infrastructura de transport a României rămâne într-o stare precară. Dezvoltarea lentă a rețelei rutiere este legată de capacitatea instituțională redusă, cuplată cu presiunea politică ridicată. În pofida progreselor, infrastructura municipală, inclusiv apa, deșeurile solide, transportul urban și termoficarea rămân subdezvoltate. Starea de transport și infrastructura municipală agravează disparitățile regionale și limitează integrarea lanțului valoric și a pieței. Intensitatea emisiilor de carbon este peste media UE, iar cărbunele rămâne o sursă majoră de energie. Astfel, decarbonizarea României și, în sens mai larg, tranziția la o economie ecologică, va trebui să se concentreze pe o tranziție justă și echitabilă de la sectoarele cu consum intens de carbon. 	<ul style="list-style-type: none"> Există consens în țară cu privire la prioritățile politice principale. Planificarea strategică în elaborarea politicilor este una dintre provocările importante în domeniul guvernantei. Reforma achizițiilor publice este în desfășurare. Sectorul feroviar a trecut prin reforme cuprinzătoare. Sectorul apei a înregistrat îmbunătățiri semnificative, dar eforturile de reformă au încetinit recent. Restricțiile privind datoria municipală limitează amploarea investițiilor care pot fi implementate. 	<ul style="list-style-type: none"> Colaborarea continuă cu sectorul public, inclusiv la nivel subsuveran, pentru a sprijini infrastructura durabilă eficientă. În cazul revocării suverane, se aplică experiența de succes a BERD în domeniul plăților și al implementării la nivel subsuveran în cazul proiectelor suverane dificile. Asistarea identificării, pregătirii, licitării și implementării PPP-urilor în infrastructura durabilă. Aplicarea finanțelor combinate pentru obținerea impactului de tranziție. 	<p>Promovarea investițiilor în infrastructura durabilă și dezvoltarea regională</p>	<ul style="list-style-type: none"> Îmbunătățirea calității instituțiilor Îmbunătățirea calității infrastructurii durabile pentru interacțiuni economice eficiente Acces crescut la infrastructura municipală care deblochează oportunități economice
<ul style="list-style-type: none"> Productivitatea a avut o revenire rapidă, dar creșterea în continuare a productivității este împiedicată de mulți factori, inclusiv de capacitatea scăzută de inovare și sofisticarea limitată în domeniul afacerilor. Accesul inadecvat la finanțare constrânge economia cunoașterii condusă de sectorul privat. Lipsa de forță de muncă și de competențe amenință posibilele perspective de creștere. Mediul de afaceri este slăbit de problemele de guvernare. 	<ul style="list-style-type: none"> Baza industrială a României este printre cele mai mari din regiunea ECE, iar țara este intens integrată în lanțurile de valori regionale ale UE, dar deschiderea comerțului extern este la cel mai scăzut nivel în rândul statelor din regiune. În ultimii ani s-au înregistrat progrese semnificative în reforma administrației fiscale. Guvernul a inițiat o serie de inițiative politice pentru a rezolva deficitul de forță de muncă, iar companiile fac angajări în mod vizibil din rândul grupurilor marginalizate. 	<ul style="list-style-type: none"> Concentrare puternică pe sprijinirea sectorului privat printr-o combinație de investiții financiare și angajare de politici în scopul îmbunătățirii mediului de afaceri, corelat cu asistența tehnică. Sprijinirea împrumuturilor bancare și a consultanței oferite companiilor inovatoare. Capacitate sporită de identificare și investire în tranzacții cu capital privat de înaltă calitate. Abordare axată pe investiții și pe dezvoltarea abilităților 	<p>Sprijinirea productivității prin extindere corporativă, inovare și modernizarea competențelor</p>	<ul style="list-style-type: none"> Extinderea companiilor competitive; consolidarea rolului IMM-urilor în economie Îmbunătățirea inovării produselor și proceselor și a nivelurilor de penetrare a tehnologiei (inclusiv TIC) Îmbunătățirea abilităților, standardelor și sofisticării afacerii; acces la dezvoltarea abilităților
<ul style="list-style-type: none"> Intermedierea financiară în România este scăzută, raportat chiar și la standardele regionale. Infrastructura pieței de capital din România este fragmentată, iar piața de acțiuni nu a atins încă statutul de Piață în curs de dezvoltare conferit de MSCI, conform actualizării recente făcute de FTSE Excesul de lichiditate sistemic afectează dezvoltarea piețelor monetare și de obligațiuni. Piața obligațiunilor este dominată de obligațiunile guvernamentale, în timp ce piețele locale de obligațiuni corporative și municipale sunt încă la început și duc lipsă de lichiditate și profunzime. 	<ul style="list-style-type: none"> O soluție de succes privind CN ar trebui să pregătească terenul pentru o creștere mai puternică a creditelor în viitor. Cadrul normativ este în conformitate cu directivele UE, dar implementarea este uneori înceată. O nouă lege privind obligațiunile garantate a permis o primă emisiune de obligațiuni garantate în România și poate încuraja emisiuni ulterioare de către sectorul bancar. 	<ul style="list-style-type: none"> O varietate de instrumente constând în dialogul politic, cooperarea tehnică, managementul riscurilor și finanțarea pentru a sprijini dezvoltarea piețelor de capital. Concentrarea strategică pe îmbunătățirea mediului juridic și normativ, consolidarea infrastructurii pieței de capital și extinderea gamei de produse și a bazei de investitori. Cadrul politic al piețelor de capital, inclusiv proiectarea planurilor de acțiune și sprijinul acordat prin asistență tehnică specifică. 	<p>Extinderea intermedierei financiare și a piețelor de capital</p>	<ul style="list-style-type: none"> Sistem financiar diversificat și aprofundat Reziliență consolidată a sectorului financiar, inclusiv capitalizarea, structura de finanțare și practicile de gestionare a riscurilor Dezvoltarea soluțiilor de finanțare a pieței de capital locale și a monedei locale; creșterea varietății și sofisticării produselor și serviciilor financiare nebancale

PUBLIC

5. Cadrul de activități și rezultate

Prioritatea 1: Promovarea investițiilor în infrastructura durabilă și dezvoltarea regională

Obiective principale	Activități	Indicatori de monitorizare (Rezultate)
Îmbunătățirea calității instituțiilor	<ul style="list-style-type: none"> Îmbunătățirea climatului de afaceri prin sprijinirea unei guvernări îmbunătățite, cum ar fi formularea prudentă a politicilor, pregătirea și implementarea proiectelor și consolidarea cadrelor de reglementare și a organismelor de reglementare. Îmbunătățirea cooperării cu alte Instituții financiare internaționale în acest demers. Sprijinirea comercializării/privatizării, restructurării și guvernării corporative, având ca rezultat îmbunătățirea transparenței și a eficacității IS-urilor. Angajarea politicilor pentru facilitarea modalităților inovatoare de finanțare a proiectelor de infrastructură, inclusiv prin obligațiuni municipale și PPP-uri (de exemplu, sectorul sănătății), susținută de catalizarea/mobilizarea fondurilor din partea donatorilor, autorităților, instituțiilor financiare internaționale și investitorilor. 	<ul style="list-style-type: none"> Recomandări de politici acceptate de autoritățile și părțile interesate relevante
Îmbunătățirea calității infrastructurii durabile pentru interacțiuni economice eficiente	<ul style="list-style-type: none"> Sprijinirea reducerii disparităților regionale și stimularea integrării prin rețele de transport îmbunătățite, inclusiv transport urban. Investirea în rețelele de transport și distribuție a energiei electrice și a gazelor în scopul creșterii eficienței. Colaborarea cu companiile de utilități pentru dezvoltarea rețelilor inteligente, promovarea eficienței energetice pe partea de cerere și reducerea pierderilor în cadrul rețelilor. Finanțarea proiectelor de interconectare a energiei electrice/a gazelor, precum și de infrastructură TIC. Angajarea politicilor și finanțarea investițiilor în surse de energie regenerabilă și integrarea acestora în sistemul electroenergetic. Susținerea României în tranziția ecologică, inclusiv realizarea contribuțiilor sale determinate la nivel național. Susținerea decarbonizării și tranziției de la cărbune (tranziție simplă), valorificarea potențialului țării în bioeconomie pentru producerea de biocombustibili și substanțe biochimice avansate și sprijinirea finanțării proiectelor de energie regenerabilă și de rezistență la schimbările climatice (de exemplu, infrastructura în zonele de coastă), inclusiv a politicilor/activităților în cadrul Pactului ecologic european. Angajarea politicilor și investiții pentru sprijinirea dezvoltării câmpurilor de gaze <i>off-shore</i> și a mineritului responsabil și durabil, inclusiv posibila privatizare a activelor viabile către investitori de renume. Investiții în infrastructură financiară (de exemplu, porturi, aeroporturi, drumuri, căi ferate), inclusiv prin PPP și alte alternative de finanțare inovatoare (atât datorii, cât și capital privat, garanții InvestEU) și cofinanțare alături de fondurile structurale ale UE. Disponibilitatea de a oferi sprijin pentru îmbunătățirea siguranței uzinelor în stare de funcțiune, precum și pentru gestionarea deșeurilor radioactive și scoaterea din funcțiune a instalațiilor nucleare. 	<ul style="list-style-type: none"> Numărul de beneficiari cu acces îmbunătățit/sporit la serviciile de transport (conform obiectivelor) CO2 total redus/evitat (tone/an) Energie totală economisită (GJ/an)
Acces sporit la infrastructurile municipale care deblochează oportunități economice	<ul style="list-style-type: none"> Extinderea Planurilor de acțiune pentru orașe ecologice și inteligente, inclusiv extinderea numărului municipalităților participante și a gamei de activități (inclusiv eficiența energetică urbană, clădirile ecologice, proiecte antisismice). Sprijinirea dezvoltării proprietăților și a turismului, a regenerării urbane incluzive, îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor și dezvoltarea holistică a regiunilor bogate în cultură și patrimoniu. Sprijinirea dezvoltării regionale și reducerea disparităților urbane/rurale prin extinderea accesului la apă durabilă, apă uzată, deșeuri solide și alte servicii municipale (transport urban, termoficare, reciclare), inclusiv cofinanțarea fondurilor structurale ale UE și asigurarea unei proiectări incluzive și adaptate la gen a principalelor servicii. 	<ul style="list-style-type: none"> Numărul grupurilor țintă de incluziune cu acces îmbunătățit la servicii municipale Numărul Planurilor de acțiune pentru orașe ecologice și inteligente adoptate

Indicator de impact: Densitatea și lungimea autostrăzii (Nivelul de referință: Densitate 3,4km / 1000km², Lungime 806km); Evoluția indicatorilor de guvernare (Nivelul de referință: Statul de drept = 0,4; Calitatea reglementării = 0,5; Stabilitatea politică = 0,06; Eficiența guvernului -0,2; Controlul corupției = 0; scara de [-2.5 - 2.5])

PUBLIC

5. Cadrul de activități și rezultate

Prioritatea 2: Sprijinirea productivității prin expansiunea sectorului corporate, inovare și modernizarea competențelor

Obiective principale	Activități	Indicatori de monitorizare (Rezultate)
Extinderea companiilor competitive; consolidarea rolului IMM-urilor în economie	<ul style="list-style-type: none"> Asigurarea finanțării atât pentru datorii, cât și pentru capital privat pentru corporații, inclusiv pentru IMM-uri, și restructurarea întreprinderilor, cu scopul de a le ajuta să crească, de a crea locuri de muncă și de a ameliora guvernanta corporativă. Sprijinirea globalizării companiilor locale, inclusiv integrarea în lanțurile de valori globale. Intrarea financiară și extinderea corporațiilor pe piețele locale vizate. Asigurarea consultanței și finanțării indirecte pentru IMM-uri (inclusiv partajarea riscurilor, Invest EU) pentru a sprijini sofisticarea și creșterea acestora. Sprijinirea operațiunilor ecologice și durabile pentru a spori competitivitatea companiilor locale, în toate sectoarele, inclusiv a clădirilor ecologice și durabile. Sprijinirea reformei IS-urilor, inclusiv comercializarea și îmbunătățirea guvernantei corporative. 	<ul style="list-style-type: none"> Numărul de clienți consultativi care au raportat multiplicarea locurilor de muncă, creșterea cifrei de afaceri Numărul total de clienți cu o guvernanta corporativă îmbunătățită
Îmbunătățirea inovării produselor și proceselor și a nivelurilor de penetrare a tehnologiei (inclusiv TIC)	<ul style="list-style-type: none"> Finanțare directă și indirectă, precum și sfaturi pentru introducerea de produse inovatoare și economia cunoașterii. Suținerea sofisticării îmbunătățite a afacerilor și a valorii adăugate a produselor și serviciilor. Sprijinirea extinderii companiilor tehnologice în stadii incipiente, inclusiv prin capital de risc și consultanță/asistență tehnică. Îmbunătățirea eficienței resurselor prin finanțarea Economiei Circulare (de exemplu, în sectorul materialelor industriale și de construcții). Promovarea investițiilor în tehnologii ecologice și lanțuri valorice ecologice, în special în sectorul IMM-urilor care valorifică programele specifice ale BERD (de exemplu, Inovare ecologică) sau fondurile UE (de exemplu, Fondul pentru modernizare și Fondul pentru inovare). 	<ul style="list-style-type: none"> Numărul de clienți care introduc tehnologie inovatoare/nouă
Îmbunătățirea abilităților de afaceri, a standardelor și sofisticării afacerii; Acces la dezvoltarea abilităților (inclusiv reducerea nepotrivirii competențelor)	<ul style="list-style-type: none"> Suținerea investițiilor străine directe și asistarea îmbunătățirii legăturilor cu furnizorii locali. Sprijinirea îmbunătățirii abilităților și oportunităților de instruire, inclusiv a educației profesionale și a legăturilor cu furnizorii de educație locali, în special pentru grupurile defavorizate. Asigurarea consultanței pentru întreprinderile mici, precum și asistență pentru îmbunătățirea guvernantei corporative și pentru consolidarea structurilor de capital. Promovarea egalității de șanse pentru femei, tineri, persoane care locuiesc în regiuni defavorizate ale țării și alte grupuri defavorizate (inclusiv persoanele cu dizabilități, muncitorii vârstnici și comunitatea de romi). 	<ul style="list-style-type: none"> Numărul total de indivizi care beneficiază de abilități noi/îmbunătățite și/sau de oportunități de angajare ca urmare a instruirii oferite cu ajutorul Băncii

Indicator de impact: Productivitatea muncii (Nivelul de referință: ROU = 65,1, BERD = 100);

5. Cadrul de activități și rezultate

European Bank
for Reconstruction and Development

Prioritatea 3: Extinderea intermedierei financiare și a piețelor de capital

Obiective principale	Activități	Indicatori de monitorizare (Rezultate)
Sistem financiar diversificat și aprofundat	<ul style="list-style-type: none"> Asigurarea liniilor de credit specializate (de exemplu, femei în afaceri, eficiență energetică, inovație) Asigurarea sprijinului pentru dezvoltarea obligațiunilor municipale. Sprijinirea extinderii bazei de investitori, inclusiv pentru investiții în infrastructură durabile. Implicarea în partajarea riscurilor finanțate și nefinanțate. Sprijinirea extinderii investițiilor în fonduri de capital privat, inclusiv capital de risc, și a coinvestițiilor cu fonduri de capital privat. 	<ul style="list-style-type: none"> Numărul de instrumente sau metode noi de finanțare introduse sau extinse
Reziliență consolidată a sectorului financiar, inclusiv capitalizarea, structura de finanțare durabilă și bune practici de gestionare a riscurilor	<ul style="list-style-type: none"> Angajarea politicilor și finanțarea produselor financiare inovatoare/structurate (de exemplu, obligațiuni garantate, obligațiuni ecologice, linii de credit ecologice, REIT – fonduri de investiții imobiliare), precum și fintech și alte companii financiare inovatoare. Angajarea de politici și investiții pentru sprijinirea rezilienței și competitivității sectorului financiar, inclusiv a incluziunii financiare, a culturii financiare și sprijinirea CN-urilor, dacă este necesar. 	<ul style="list-style-type: none"> Îmbunătățiri legale, instituționale sau normative în domeniile țintă legate de reziliența sectorului bancar
Dezvoltarea soluțiilor de finanțare a pieței de capital locale și a monedei locale; Creșterea varietății și a sofisticării produselor și serviciilor financiare nebancale	<ul style="list-style-type: none"> Angajarea politicilor prin sprijinul investițiilor cu scopul de a încuraja lichiditatea și profunzimea pieței de capital (inclusiv obligațiuni și capital privat și dezvoltarea pieței instrumentelor derivate). Angajarea politicilor, consultanță și investiții în probleme legate de datorii și capital privat (inclusiv IPO, SPO și privatizări). Sprijinirea concesiunilor și a altor instrumente financiare nebancale. Promovarea extinderii accesului la finanțare și în special la piețele de capital prin produse inovatoare și durabile. Angajarea politicilor pentru conturile inactive/conturile de privatizare în masă. Sprijinirea soluțiilor de finanțare a monedei locale, inclusiv consilierea în materie de politici, cooperarea tehnică și participarea la aprofundarea pieței locale de instrumente de acoperire împotriva riscurilor. 	<ul style="list-style-type: none"> Numărul/volumul total de credite nebancale restante ale instituțiilor financiare partenere din segmentul țintă Volumul total al tranzacțiilor locale pe piața de capital și valută facilitate

Indicator de impact: Capitalizarea pieței interne (Nivelul de referință: 10,4% PIB) **PUBLIC**

Competitiv

Rezilient

16

6. Identificarea complementarității partenerilor internaționali

ZONE DE AFACERI ALE BERD

		Industria, Comerț și Agrobusiness					Infrastructura durabilă		Instituii financiare		Inițiative strategice			
Investiție anuală orientativă/Granturi (Media anilor 2015-2019, dacă nu se specifică altfel, cu excepția sprijinului bugetar)		Agrobusiness	TIC	Producție & servicii	Resurse naturale	Proprietăți & turism	Energie	Infrastructură	Sectorul bancar	Instituii financiare nebancare	Economia ecologică	Incluziune și gen	Piețele de monedă locală și de capital	Mici afaceri
UE	4.406		€	€P	€P		€	€P			€P	€P		€
BEI	731	€		€			€	€P				€P		€
Banca Mondială	278			€				€P				€P		
IFC	100			€				€	€	€				€
CEB	76							€						€
FEI	51	€								€P	€P			€
BERD	332	€		€P	€	€		€	€	€	€P			

€	Zona investițiilor semnificative	●	Concentrare cu preponderență asupra sectorului privat
P	Zona de angajare semnificativă a politicilor	○	Concentrare cu preponderență asupra sectorului public

Posibile domenii de cooperare

Competitiv: Valorificarea instrumentelor InvestEU pentru sprijinirea dezvoltării sectorului IMM-urilor, extinderea companiilor inovatoare și creșterea nivelului de penetrare a tehnologiei.

Integrat: Cooperarea cu UE pentru favorizarea unui acces mai bun la infrastructura municipală, la Planurile de acțiune pentru orașe ecologice și inteligente, precum și la infrastructura națională de energie și comunicații.

Rezilient: Colaborarea cu BM/CFI în domeniul angajării politicilor pentru dezvoltarea și consolidarea sectorului bancar și a piețelor locale de capital.

Inclusiv: Parteneriatul cu BM și UE pentru sprijinirea dezvoltării abilităților locale, a oportunităților de instruire și formare profesională.

Bine-guvernata: Cooperarea cu BEI și CFI în ceea ce privește consolidarea capacităților, pregătirea și finanțarea PPP-urilor și valorificarea instrumentelor UE pentru realizarea proiectelor de infrastructură de transport.

Notă: Identificarea activităților IFI bazată pe informații disponibile publicului.

Investiții IFI semnificative definite ca proiecte într-un sector care depășește 5% din investițiile totale și semnificative în sectorul PUBLIC. Cursul de schimb utilizat este din 21 iunie 2019.

7. Riscuri de implementare, implicații sociale și de mediu

Riscuri pentru implementarea strategiei	Probabilitate	Efect	Implicații sociale și de mediu
<ul style="list-style-type: none"> Volatilitatea politică poate submina conducerea fermă necesară promovării și realizării de investiții în sectorul public. 			<p>Evaluarea și gestionarea impactului social și asupra mediului: Asigurarea faptului că impacturile directe, indirecte și cumulative ale proiectelor și ale facilităților asociate ale acestora sunt evaluate în mod corespunzător în conformitate cu Directiva EIM a UE, Directiva SEA și PR-urile BERD. Sprijinirea clienților în vederea consolidării capacității de management S&M și dezvoltarea rapoartelor S&M, dacă este necesar.</p> <p>Condiții de muncă: Asigurarea faptului că politicile și practicile în materie de resurse umane ale clienților și ale angajatorilor terți relevanți respectă cerințele BERD și UE care promovează egalitatea de șanse și incluziunea economică, respectă drepturile muncii, gestionează impactul austerității la scară largă și previn posibila discriminare a minorităților și a altor grupuri vulnerabile.</p> <p>Eficiența resurselor și prevenirea și controlul poluării: Sprijinul acordat clienților în a se conforma la directivele UE relevante și a îmbunătăți eficiența proceselor specifice industriei, în conformitate cu Cele mai bune tehnici disponibile. Scopul este acela de a promova proiecte care sprijină Tranziția la o economie ecologică cu accent pe prevenirea emisiilor industriale, transportul durabil, tratarea apelor uzate, gestionarea deșeurilor solide și economia circulară.</p> <p>Sănătate și siguranță: Obiectivul de a îmbunătăți standardele S&S profesionale și comunitare din toate sectoarele. Proiectele de modernizare a apei și a apelor uzate și siguranța rutieră și a traficului sunt prioritare. Sprijinirea clienților și a pricipalelor părți interesate poate necesita fonduri CT pentru dezvoltarea capacităților în aceste domenii.</p> <p>Achiziționarea terenurilor, relocarea involuntară și dislocarea economică: Asigurarea faptului că restaurarea eficientă a mijloacelor de trai și implicarea semnificativă se realizează cu persoanele afectate de proiecte care necesită relocare involuntară cauzate de deplasări fizice și/sau dislocări economice în conformitate cu cerințele BERD, inclusiv cele fără titlu legal.</p> <p>Conservarea biodiversității și gestionarea durabilă a resurselor naturale vii: Rămân provocările cu privire la necesitatea luării în considerare a potențialelor riscuri și impacturi ale activităților legate de proiecte pentru flora și fauna sensibile, serviciile ecosistemului și/sau zonele cu valoare de biodiversitate, protejate prin lege și recunoscute la nivel internațional, inclusiv siturile Natura 2000. Sunt necesare fonduri CT pentru creșterea gradului de conștientizare cu privire la bune practici internaționale cu parteneri din sectorul public și privat.</p> <p>Patrimoniul cultural: Asigurarea faptului că sunt efectuate evaluări adecvate și clienții se consultă cu principalele părți interesate pentru protejarea patrimoniului cultural.</p> <p>Intermediari financiari: obiectivul de a sprijini partenerii IF pentru a consolida capacitatea și sistemele de management al riscurilor S&M și pentru a aplica cu diligență cerințele S&M relevante la proiectele finanțate prin instrumentele IF și liniile de credit ale BERD.</p> <p>Angajarea părților interesate: Sprijinirea clienților în dezvoltarea și implementarea planurilor de implicare a părților interesate și asigurarea consultării participative transparente realizate ca parte a autorizațiilor locale și a EISM-urilor.</p> <p>Monitorizare și supraveghere: Cooperarea cu clienții în vederea monitorizării performanței S&M și a rezolvării problemelor de moștenire asociate cu portofoliul Băncii.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Accesul limitat la resursele de finanțare pentru asigurarea cooperării tehnice și consilierii în materie de politici este o provocare pentru capacitatea Băncii de a sprijini investițiile în infrastructura durabilă. 			
<ul style="list-style-type: none"> Dezechilibrele macroeconomice în creștere fac România din ce în ce mai vulnerabilă la șocurile externe, incluzând slăbiciunea prelungită în zona euro și schimbările percepției globale a investitorilor, reprezentând astfel un risc pentru convergența continuă cu UE. 			
<ul style="list-style-type: none"> Mediul de afaceri imprezibil, în cazul în care se introduc măsuri fără consultarea prealabilă cu părțile interesate relevante, provoacă îngrijorări considerabile din partea comunității de afaceri și limitează capacitatea Băncii de a sprijini dezvoltarea sectorului privat. 			
<ul style="list-style-type: none"> Lipsa forței de muncă și de competențe determinată de emigrarea crescută limitează perspectivele de creștere și sporește disparitățile regionale. 			

8. Evaluarea cofinanțării donatorilor

8.1. Evaluarea nevoilor de cofinanțare a donatorilor

Finanțarea donatorilor va fi necesară pentru atingerea obiectivelor strategice ale Strategiei de țară, inclusiv pentru:

- Pregătirea proiectului și sprijin pentru implementarea investițiilor care îmbunătățesc calitatea și accesul la infrastructura durabilă, inclusiv sprijin pentru PPP-uri în sectorul sănătății și extinderea Cadrului pentru orașele verzi
- Servicii de consiliere și formare profesională pentru îmbunătățirea inovației și dezvoltării competențelor în IMM-uri, precum și combinarea fondurilor donatorilor cu investițiile BERD pentru deblocarea de noi oportunități de finanțare
- Granturi coinvestiționale și sprijin pentru implementarea noilor facilități de finanțare și linii de credit oferite prin intermediari financiari
- Angajarea politicilor și reformelor legale care consolidează piețele de capital locale și reziliența sectorului financiar

8.2. Surse potențiale

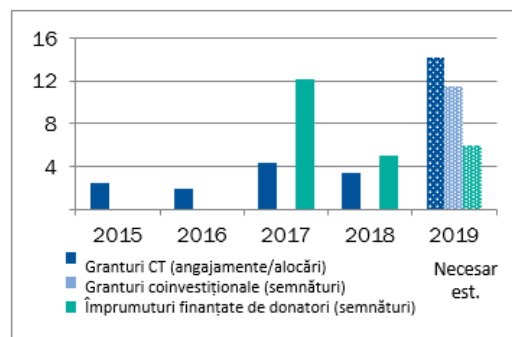
- UE este o sursă importantă de potențială finanțare prin donatori, în special prin intermediul **Fondurilor Structurale și de Investiții Europene (SIE)**. De asemenea, pot fi utilizate și alte fonduri UE, inclusiv programul **Orizont Europa** al UE pentru inițiativele care promovează cercetarea și inovarea, **Programul de sprijin pentru reforme structurale** pentru proiecte de reformă și de consolidare a capacității în sectorul public, precum și fonduri UE canalizate prin **Platforma europeană de consiliere în materie de investiții** pentru programe de consultanță în afaceri. În cadrul noului program propus, Invest UE, pot fi explorate și alte oportunități, inclusiv utilizarea garanțiilor.
- Câteva economii avansate de tranziție au stabilit fonduri bilaterale pentru a contribui la proiectele finanțate de donatori în țările lor. În acest sens, BERD va explora și posibilitatea obținerii de **finanțare bilaterală din România**.
- Finanțarea poate fi disponibilă prin intermediul **Fondului de Impact asupra Întreprinderilor Mici (SBIF)** pentru susținerea dezvoltării și creșterii IMM-urilor
- **Fondul Special al Acționarilor BERD**, prin intermediul oportunității oferite țărilor care nu beneficiază de AOD, va rămâne o facilitate complementară importantă pentru resursele provenite din donații.

Indicatori de accesibilitate selectați

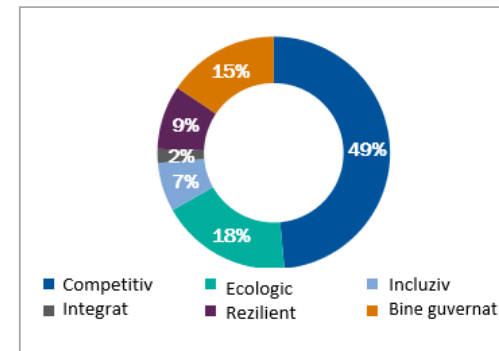
	Rang procentual regional BERD ¹	
PIB pe cap de locuitor (PPP, curent, \$) ²	26.447	Locul 67
Tări AOD	Nu	nu se aplică

Sursă: ² FMI (2018)

Finanțarea prin donații în ultima strategie (m €)³

Nevoile de finanțare ale proiectului (m €)⁴

1. Rangul procentual simplu raportat ca pondere a țărilor BERD care sunt reprezentate sub nivelul României.

3. Datele CT din 2015 se bazează pe angajamente făcute la sfârșitul lunii martie 2016 (ultima dată disponibilă înainte de migrarea datelor către un nou Sistem de Fonduri de la Donatori). Datele CT 2016-2018 se bazează pe alocări la nivel de proiect. Granturile coinvestiționale și sumele creditelor finanțate de donatori se bazează pe semnăturile clienților.

4. Necesarul estimat de finanțare nerambursabilă se bazează pe nevoile operaționale raportate de echipele bancii publice proiectele care vor fi demarate în 2019. Necesarul de finanțare estimat depășește, în general, utilizarea propriu-zisă a granturilor, deoarece unele nevoi ar putea să nu se concretizeze, ar putea fi întârziate sau împărțite în mai mulți ani de eforturi de strângere de fonduri din cauza nevoilor și realităților operaționale.

Anexe

European Bank
for Reconstruction and Development

Anexa 1 - Evaluarea politică în contextul articolului 1

Angajamentul României față de principiile prevăzute la articolul 1 și față de aplicarea acestora a continuat în perioada de după adoptarea Strategiei de țară anterioare. Cadrul constituțional și legislativ pentru o democrație parlamentară pluralistă este în vigoare. Separarea puterilor și echilibrul puterilor în sistemul politic, garantarea drepturilor fundamentale și a protecției minorităților, precum și a rolului semnificativ al societății civile, sunt în mare măsură în conformitate cu standardele internaționale și europene, conform evaluării făcute de Consiliul Europei. Alegerile sunt organizate într-un mod considerat de Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) și Consiliul Europei ca fiind libere și în conformitate cu standardele internaționale. România a înregistrat progrese suplimentare în anumite domenii ale reformei democratice, facilitate de intensificarea integrării sale în Uniunea Europeană (UE), la care țara s-a alăturat în 2007. În același timp, rămân anumite provocări în domeniul statului de drept, conform evaluării Comisiei Europene (CE) în ultimele rapoarte din cadrul Mecanismului de cooperare și verificare (MCV) și a Consiliului Europei. MCV, care a fost înființat în anul 2007, când România a aderat la UE, se concentrează pe domeniile reformei judiciare și lupta împotriva corupției.

Alegeri libere și guvern reprezentativ

Alegeri libere, corecte și competitive

În conformitate cu Constituția, parlamentul României are o structură bicamerală care cuprinde Camera Deputaților (camera inferioară) și Senatul (camera superioară). Deputații și senatorii sunt aleși pentru un mandat de patru ani. Numărul deputaților și senatorilor aleși în fiecare circumscripție este determinat pe baza normei de reprezentare. Alegerile anterioare din țară au fost evaluate ca fiind „libere și corecte” de către observatorii Organizației pentru Securitate și Cooperare din Europa/Biroul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (OSCE/ODIHR), precum și de alți observatori internaționali competenți. Ultimele alegeri generale au avut loc în decembrie 2016, în baza unei noi legi electorale adoptate în anul precedent. Deși OSCE nu a emis un raport în urma rezultatelor acestor alegeri, nu au fost raportate nereguli majore de către alți observatori naționali sau internaționali.

Cadrul legal existent oferă o bază solidă pentru alegerile democratice, conform evaluării OSCE/ODIHR. Cadrul legal a beneficiat de o serie de reforme de-a lungul anilor, inclusiv Legea electorală din 2015, care – printre alte dispoziții – a introdus votul prin corespondență pentru cetățenii din străinătate. Cu toate acestea și în ciuda schimbărilor pozitive, anumite elemente ale legislației ar putea beneficia de perfecționare suplimentară, iar numărul insuficient de secții de votare pentru marea comunitate a diasporei este adesea raportat ca fiind o problemă.

Președintele este ales direct pentru o perioadă de cinci ani cu majoritate absolută. Conform OSCE/ODIHR, legislația oferă o bază pentru condiții echitabile de campanie pentru toți concurenții, având reguli specifice și ample de organizare a campaniei.¹

1. OSCE/ODIHR, Alegerile prezidențiale 2019, România, ODIHR are nevoie de raportul misiunii de evaluare, 26 iulie 2019.

Anexa 1 - Evaluarea politică în contextul articolului 1

Separarea puterilor și un echilibru al puterilor eficient

Cadrul constituțional și legislativ pentru o democrație parlamentară – bazat pe separarea puterilor, echilibrul puterilor în sistemul politic, o legislatură independentă și proceduri bine stabilite de supraveghere legislativă în domeniile prescrise în procesul decizional – este în vigoare în România și este în conformitate cu standardele internaționale și europene. Sfera competențelor legislaturii de a trage guvernul la răspundere și de a exercita controlul parlamentar este în mare măsură în conformitate cu standardele internaționale. Există un sistem adecvat pentru a asigura răspunderea oficialilor aleși. Funcționarea parlamentului este în conformitate cu practicile democratice. Guvernul participă la sesiuni de întrebări și răspunsuri cu membrii parlamentului.

Puterea efectivă de guvernare a oficialilor aleși

România a stabilit aranjamente instituționale, legale și financiare pentru ca oficialii aleși să poată exercita o putere efectivă de guvernare, care nu sunt constrânse de nicio putere de veto nedemocratică sau de alte influențe nejustificate.

Societatea civilă, mass-media și participarea

Amploarea și independența societății civile

Există un cadru legal satisfăcător pentru organizațiile societății civile (OSC-uri). Registrul Național ONG include mai mult de 100.000 de organizații non-profit înregistrate oficial, dintre care 80% din OSC-urile înregistrate sunt asociații, iar restul de 20% sunt fundații (care sunt relativ mici). Se estimează că doar jumătate din OSC-urile înregistrate sunt active. Zeci de OSC-uri acționează ca centre de resurse și oferă sprijin pentru o gamă largă de subiecte. Majoritatea sunt situate în capitală și în alte orașe mari; ca urmare, organizațiile din restul țării au opțiuni limitate de acces la serviciile lor. Funcționarea OSC-urilor este reglementată prin Ordonanța nr. 26/2000 (modificată prin Legea 246/2005). Sistemul de consultări publice este în vigoare din punct de vedere legal, deși nu este întotdeauna implementat în mod eficient.

Viabilitatea financiară a OSC-urilor s-a deteriorat grav în ultimii ani, din cauza accesului lor redus la programele de finanțare, în corelație cu fondurile limitate din partea guvernelor naționale și locale și a surselor străine. În plus, modificările legale care afectează impozitarea muncii cu normă parțială, sponsorizările corporative și stimulentele pentru achiziții obținute de la unități protejate au redus opțiunile OSC-urilor de a-și asigura sustenabilitatea financiară. Consultanța juridică disponibilă OSC-urilor rămâne limitată în comparație cu nevoile sectorului, OSC-urile din comunitățile rurale fiind cele mai afectate de această situație.

Dreptul de a forma sindicate și libertățile lor sunt consacrate de lege și respectate în practică.

Anexa 1 - Evaluarea politică în contextul articolului 1

Independența și pluralismul mass-media care operează fără cenzură

România are un mediu mass-media pluralist, care include o serie de emisiuni publice și private la nivel național și care oferă cetățenilor o gamă largă de opinii politice. Un cadru legal, care asigură o acoperire echilibrată, corectă și echitabilă, este în mare măsură pus în aplicare și în conformitate cu standardele internaționale. România garantează prin Constituția sa și tratatele internaționale la care este semnatară libertatea de exprimare și libertatea presei. În același timp, situația financiară dificilă de pe piața mass-media a crescut susceptibilitatea la interese politice, în special la nivel local. Presa tipărită a fost în cădere liberă, iar televiziunea a rămas o sursă primară de informații. Mass-media audiovizuale sunt supravegheate de Consiliul Național al Audiovizualului, un organism autonom care este subordonat parlamentului și are obligația de a impune sancțiuni piețelor care încalcă reglementările acestuia. Raportul MCV din 2019 al Comisiei Europene menționează mediul mass-media dificil și atacurile personale cu care judecătorii și procurorii s-au confruntat în presă.²

Creșterea accesului la internet este în continuă creștere. Conform Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor (UIT), procentul populației cu acces la internet a crescut de la 3,61% în 2000 la 55,76% în 2015 și la 70,68 în 2018. Rețelele sociale joacă un rol din ce în ce mai important, iar până la sfârșitul anului 2017, 45,7% dintre români au fost utilizatori activi ai Facebook.³

Multiple canale de participare civică și politică

Există mai multe canale de participare civică și politică. Sistemul de consultări publice este în mare parte în vigoare, deși regulile sale nu sunt întotdeauna aplicate.

Libertatea de a forma partide politice și existența opoziției organizate

Libertatea de a forma partide politice este garantată prin Constituție și este implementată și în realitate, fapt evidențiat prin existența unei opoziții semnificative și diverse, capabile să organizeze campanii libere și să se opună inițiativelor guvernamentale.

Statul de drept și accesul la justiție

Supremația legii

Există măsuri de protecție legislative și instituționale necesare supremației legii. Constituția recunoaște dreptul oricărei persoane de a apela la sistemul judiciar pentru a-și apăra drepturile. Cetățenii au dreptul la un proces liber și echitabil și li se oferă protecție împotriva arestării sau detenției arbitrare.

---

2. Comisia Europeană, Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul mecanismului de cooperare și verificare

3. Statistici și tendințe UIT pe Internet la nivel mondial, <https://www.internetworldstats.com> PUBLIC

Anexa 1 - Evaluarea politică în contextul articolului 1

Independența sistemului judiciar

Independența sistemului judiciar este garantată de Constituție, existând garanții fundamentale pentru a asigura imparțialitatea acesteia. În urma ultimelor alegeri generale, au avut loc dezbateri cu privire la modificările sistemului judiciar și a mecanismelor de răspundere judiciară. Adoptarea reformelor la scară largă a cadrului legal al sistemului a fost criticată de Consiliul Superior al Magistraturii, de OSC-uri și de unii aliați internaționali. Conform raportului MCV al Comisiei Europene din 2019, modificările legilor justiției nu au corespuns recomandărilor MCV și conțin măsuri care în final subminează independența, eficiența și calitatea sistemului judiciar.⁴ Noile autorități române și-au exprimat recent viziunea de a se conforma tuturor celorlalte recomandări care îndeplinesc standardele de referință ale MCV.

Guvernul și cetățenii sunt supuși în egală măsură legii

Constituția garantează egalitatea tuturor cetățenilor în fața legii și este, în general, menținută în practică. De la aderarea la UE, au fost înregistrate progrese în ceea ce privește accesul cetățenilor la justiție, care este garantat de articolul 21 din Constituția României. Cercetările, urmărirea penală și judecățile de succes ale unui număr semnificativ de cazuri de corupție la nivel înalt sunt realizări importante.

Politici și instituții eficiente de prevenire a corupției

Cel mai recent (2018) Indice de Percepție a Corupției (IPC) publicat de Transparency International, a clasat România pe locul 61 din 180 de țări.⁵ Deși este plasată în prima treime a celor mai bune țări beneficiare ale BERD, cel mai recent punctaj IPC al României este în același timp printre cele mai mici din regiunea UE.

La momentul aderării României la UE în 2007, CE a instituit un Mecanism de cooperare și verificare (MCV), menit să ajute țara să abordeze deficiențele în domeniul reformei justiției și a luptei împotriva corupției. MCV, prevăzut inițial să funcționeze timp de trei ani după aderarea României la UE, este încă în vigoare. În 2012, CE a realizat o evaluare detaliată a performanței țării în primii cinci ani ai mecanismului, concluzionând că România a înregistrat progrese semnificative, inclusiv stabilirea cadrelor legislative și instituționale necesare. S-au observat anumite îmbunătățiri în domeniul urmării penale și al judecării cazurilor de corupție la nivel înalt. În 2017, CE a întreprins o evaluare similară a progreselor înregistrate de România pe parcursul celor zece ani de la instituirea mecanismului, evidențiind douăsprezece recomandări principale considerate suficiente pentru a închide MCV – cu excepția cazului în care evenimentele ar inversa clar cursul progresului. În raportul MCV din 2018, CE a menționat că evoluția progresului a fost inversată în cazul unor probleme care fuseseră evaluate pozitiv în anii precedenți. Raportul menționa că există un model de presiune exercitată asupra principalelor instituțiilor care luptă împotriva corupției și, în special, a Direcției Naționale Anticorupție (DNA), care a judecat energic și eficient cazuri de corupție la nivel înalt.⁶ În mod similar, în 2019, raportul MCV a confirmat un regres de la progresele înregistrate în anii precedenți și prezentate în raportul din 2018.

4. Comisia Europeană, Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliul privind progresele înregistrate de România în cadrul mecanismului de cooperare și verificare, publicat la data de 22 octombrie 2019.

5. Transparency International, Indicele de Percepție a Corupției 2018

6. Comisia Europeană, Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliul privind progresele înregistrate de România în cadrul mecanismului de cooperare și verificare, publicat la data de 13 noiembrie 2018.

Anexa 1 - Evaluarea politică în contextul articolului 1

România este membră a Grupului de state împotriva corupției a Consiliului Europei (GRECO) din 1999. Conform Raportului interimar de conformitate al GRECO privind corupția în rândul membrilor parlamentului, judecătorilor și procurorilor, adoptat în iunie 2019, România a implementat în mod satisfăcător sau a tratat într-un mod satisfăcător patru din cele treisprezece recomandări conținute în Raportul aferent Rundeii a patra de evaluare, iar trei recomandări au fost parțial implementate.⁷

Drepturile civile și politice

Libertatea de exprimare, informare, religie, conștiință, mișcare, asociere, adunare și proprietate privată

În general, drepturile civile și politice continuă să fie respectate în România. Evaluarea actuală a rezultatelor României în domeniul drepturilor omului în cadrul Revizuirii Periodice Universale a Națiunilor Unite (UPR) a început în 2018. Conform calendarului prevăzut, ciclul curent se va încheia în 2023. În ciclul anterior, principalele trei recomandări pentru România au inclus: drepturile copilului (28,3 la sută din recomandări); minorități (25,79 la sută); și discriminarea rasială (13,84 la sută). România a acceptat 83,65 la sută din recomandările făcute în cadrul procesului de revizuire.⁸

România este semnatară a principalelor instrumente internaționale în domeniul drepturilor omului. Constituția garantează libertățile și drepturile fundamentale ale cetățenilor recunoscute în dreptul internațional. Prin urmare, libertatea de exprimare, de informare, de religie și conștiință, de mișcare, de asociere și adunare sunt pe deplin garantate. Constituția și legile relevante interzic discriminarea pe motive de gen, rasă, limbă, religie, origine națională sau socială, proprietate sau statut social. Drepturile de proprietate sunt în general respectate și protejate.

Incluziune politică pentru femei, etnii și alte minorități

Conform Constituției României, Statul recunoaște și garantează dreptul persoanelor care aparțin minorităților naționale la păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase. De asemenea, minoritățile se bucură de dreptul de a învăța și de a fi educate în limba lor maternă; modalitățile de exercitare a acestor drepturi sunt reglementate prin lege. Conform ultimului recensământ, realizat în 2011, cele mai mari grupuri minoritare sunt etnicii maghiari (6,5% din populație) și romii (3,2% în funcție de recensământ), deși se presupune în mare măsură că ponderea reală a romilor este semnificativ mai mare). Actualul președinte al României este primul care provine dintr-o minoritate etnică a țării.

Potrivit Consiliului Europei (CoE), autoritățile române au depus eforturi pentru promovarea culturilor și educației minoritare și au întreprins demersuri speciale pentru facilitarea reprezentării minorităților naționale în parlament. Cu toate acestea, CoE observă că legislația existentă care reglementează diferite aspecte ale protecției minorităților naționale poate beneficia de o armonizare suplimentară, rezolvând lacunele

7. Consiliul Europei, GRECO, A patra rundă de evaluare, Raport intermediar de conformitate, România, adoptat la 21 iunie 2019, publicat la 9 iulie 2019.

8. Națiunile Unite, Statistici ale Revizuirii Periodice Universale (UPR)

Anexa 1 - Evaluarea politică în contextul articolului 1

rămase și prevenind interpretările contradictorii. Conform opiniei CoE, romii continuă să se confrunte cu diverse probleme, iar condițiile lor generale de viață și nivelul de incluziune sunt sub media națională.⁹ În ultimii ani s-au depus eforturi în diferite domenii pentru a îmbunătăți situația. Strategia revizuită de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome – 2012-2020, adoptată în 2015, stabilește obiective specifice privind domeniile principale, precum educația, ocuparea forței de muncă și sănătatea.

Principalele elemente legislative pentru egalitatea de gen sunt în vigoare în România. Femeile sunt active la nivel de bază și au câțiva reprezentanți de profil înalt la nivel național. Ponderea femeilor în parlamentul național a crescut semnificativ, de la 13% în 2012 la 21% în parlamentul actual, ales în 2016. Primul ministru anterior a fost prima femeie care a ocupat această funcție, în timp ce actualul Cabinet Român (nivel ministerial) include trei femei. În medie, femeile din România câștigă mai puțin decât bărbații la un nivel egal de calificări profesionale, dar decalajul este în scădere. Potrivit Eurostat, în România, diferența de salarizare între femei și bărbați este de 3,5 la sută; cea mai mică din regiunea UE.¹⁰

Protecția împotriva hărțuirii, intimidării și torturii

Garanțiile constituționale împotriva hărțuirii, intimidării și torturii sunt în vigoare și sunt în mare parte menținute și în practică.

O delegație a Comitetului European al Consiliului Europei pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante (CPT) a efectuat o vizită periodică în România în februarie 2018 pentru a evalua măsura în care au fost puse în aplicare recomandările anterioare ale Comitetului. CPT a remarcat cooperarea excelentă din timpul vizitei autorităților române, dar și lipsa acțiunilor întreprinse cu privire la anumite recomandări, în special în ceea ce privește situația prizonierilor cu regim de securitate maximă, funcționarea echipelor de intervenție în penitenciare și asigurarea asistenței medicale în închisori și centre de detenție. Raportul comentează importanța stabilirii unor proceduri de primire corespunzătoare pentru prizonierii recent admiși și recomandă o pregătire inițială și continuă pentru personalul din penitenciare. Au fost raportate cazuri specifice de maltratare fizică în închisori; cu toate acestea, majoritatea persoanelor intervievate de delegația CPT au declarat că au fost tratate corect de polițiști.¹¹

9. Consiliul Europei, Comitetul consultativ pentru Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale, Cel de-al patrulea aviz privind România – adoptat la 22 iunie 2017, publicat la 16 februarie 2018.

10. Comisia Europeană, Eurostat (2017), Statistici privind diferențele de salarizare între femei și bărbați, disponibile la https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Gender_pay_gap_statistics

11. Consiliul Europei, Comitetul european pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau pedepselor inumane sau degradante (CPT), raport privind vizita în România între 7 și 19 Februarie 2018, publicat la data de 19 martie 2018.